

**WOJEWODA
ZACHODNIOPOMORSKI**

Znak: S-2.431.1.1.2017.KC-Ś

Szczecin, 14 lutego 2017 r.

P. Adamowicz
do misji nr 9.
20.02.17

P. Mroczk
P. Mroczk zastępca Burmistrza
Miasta i Gminy Stepnica
22.02.17

**Pan
Andrzej Wyganowski
Burmistrz
Miasta i Gminy Stepnica**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 186 pkt 3 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej¹ oraz rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie przeprowadzania kontroli przez wojewodę oraz wzoru legitymacji uprawniającej do przeprowadzania kontroli², w dniach 30 – 31 stycznia 2017 r. przeprowadzona została kontrola w trybie zwykłym w Urzędzie Miasta i Gminy w Stepnicy oraz Ośrodku Pomocy Społecznej w Stepnicy. Kontrolę przeprowadził zespół inspektorów Wydziału Spraw Społecznych Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Szczecinie na podstawie upoważnienia Nr 2/2017 z dnia 09 stycznia 2017 r. w składzie: Janusz Kowalski – inspektor wojewódzki – osoba kierująca zespołem, Hanna Krzywonos – inspektor wojewódzki, Karolina Czaja – Śmietana – inspektor wojewódzki.

Kontrolą objęto sposób realizacji zadań nałożonych na gminę przepisami ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, w okresie od 01 stycznia 2016 r. do 30 stycznia 2017 r. Opracowanie i realizacja programu wspierania rodziny były kontrolowane od 01 stycznia 2014 r. do dnia kontroli. Ustaleń kontroli dokonano na podstawie analizy dokumentacji dostępnej w kontrolowanych jednostkach, wyjaśnień udzielonych przez wyznaczonych pracowników oraz informacji dotyczącej współpracy Gminy Stepnica z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Goleniowie przekazanej przez dyrektora Centrum.

Akta kontroli str. 1-15

Działalność Gminy Stepnica w zakresie objętym kontrolą oceniono pozytywnie z uchybieniami³.

¹ Ustawa z dnia 09 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2016 r. poz. 575 z późn. zm.),

² Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 21 sierpnia 2015 r. w sprawie przeprowadzania kontroli przez wojewodę oraz wzoru legitymacji uprawniającej do przeprowadzania kontroli (Dz. U. z 2015 r. poz. 1477),

³ Do oceny kontrolowanego podmiotu stosuje się 4-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna z uchybieniami, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości i negatywna.

Oceny dokonano na podstawie szczegółowej analizy realizacji przez Gminę Stepnica następujących zadań z zakresu wspierania rodziny.

1. Opracowanie 3- letniego programu wspierania rodziny.

W celu budowania systemu wspierania rodziny opracowano „Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Stepnica na lata 2016 – 2018”, który został przyjęty Uchwałą Rady Miejskiej w Stepnicy Nr XI/116/16 z dnia 12 kwietnia 2016 r. Obowiązujący program zawierał diagnozę, cel główny oraz cele szczegółowe wraz z poszczególnymi działaniami, a także ich realizatorów i adresatów. Cele były odpowiedzią na zdiagnozowane problemy. Wskazano programy i projekty realizowane na rzecz wspierania rodziny i dziecka. Określono źródła finansowania programu oraz sposób jego monitorowania i ewaluacji. Określono sposoby wspierania rodzin zagrożonych kryzysem lub przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych. Jako jedno z najważniejszych zadań wskazano konieczność utworzenia placówek wsparcia dziennego, ale nie zostało to ujęte w harmonogramie działań. Program nie zawierał wskaźników osiągnięcia celów. W programie nie wskazano liczby rodzin, które powinny zostać objęte wsparciem asystenta, ani liczby asystentów, którzy powinni być zatrudnieni. Nie odniesiono się również do sposobu pozyskiwania oraz liczby planowanych do utworzenia rodzin wspierających. Podano zbyt ogólne terminy realizacji poszczególnych zadań. Nie ujęto sposobów identyfikowania rodzin zagrożonych kryzysem lub przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, ani zasad współpracy pomiędzy instytucjami działającymi na rzecz tych rodzin. Program nie zawierał treści niezgodnych z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. W latach 2013 – 2015 Gmina Stepnica posiadała program wspierania rodziny, przyjęty Uchwałą Nr XXIV/256/13 Rady Gminy Stepnica z dnia 06 września 2013 r.

Akta kontroli str.16

2. Realizacja programu wspierania rodziny.

W ramach realizacji Programu rodzinom udzielano pomocy w formie finansowej, rzeczowej i dożywiania. Dzieci z rodzin, w których występowały problemy opiekuńczo-wychowawcze korzystały z zajęć świetlicowych, miały zapewnioną opiekę w czasie wolnym od zajęć szkolnych. Prowadzona była szeroko rozumiana praca socjalna również w rodzinach, z których dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej.

Akta kontroli str.16 – 20

3. Wyznaczenie podmiotu organizującego pracę z rodziną.

Uchwałą Nr XI/120/12 Rady Gminy w Stepnicy z dnia 16 lutego 2012 r. w sprawie wyznaczenia podmiotu właściwego do realizacji zadania administracji publicznej w zakresie wspierania rodziny w Gminie Stepnica został wyznaczony Ośrodek Pomocy Społecznej w Stepnicy. Zarządzeniem Nr 13/2012 Wójta Gminy Stepnica z dnia 27 lutego 2012 r. upoważniono kierownika do prowadzenia postępowań w sprawach z zakresu wspierania rodziny i wydawaniu w tych sprawach decyzji. Statut Ośrodka Pomocy Społecznej w Stepnicy przyjęty został Uchwałą Nr XXX/329/14 Rady Miejskiej w Stepnicy z dnia 29 maja 2014 r., która w § 14 zawiera zapis o wykonywaniu przez Ośrodek zadań gminy określonych ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Akt kontroli str. 17

4. Podejmowanie działań na rzecz rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

W Gminie utworzono i realizowano programy i projekty osłonowe, których beneficjentami były rodziny z problemami opiekuńczo – wychowawczymi. Wsparcie obejmowało zarówno poprawę warunków bytowych rodzin, jak i wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży, usuwanie barier w dostępie do leczenia, rehabilitacji i wypoczynku. Zrealizowano projekt „Rodzina bez przemocy” współfinansowany z programu osłonowego „wspieranie jednostek samorządu terytorialnego w tworzeniu systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie”. Prowadzono konsultacje i poradnictwo psychologiczne, mediacje i poradnictwo rodzinne, w tym poradnictwo prawne. Realizowano projekt „Rozwijając skrzydła”, w którym udział wzięły dzieci w wieku gimnazjalnym z rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej Zarządzeniem Nr 12/2014 z dnia 23 grudnia 2014 r. wprowadził „Procedurę postępowania pracownika socjalnego oraz asystentów rodziny w przypadku rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych”.

Akta kontroli str. 17 – 21

W okresie objętym kontrolą w gminie Stepnica wsparciem asystenta objętych zostało 14 rodzin. W jednym przypadku przydzielenie asystenta rodzinie było niezasadne – asystenta przydzielono rodzinie zastępczej. Kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej w Stepnicy oświadczyła, że z uwagi na trudności w sprawowaniu pieczy zastępczej, chcąc pomóc dziecku, które było emocjonalnie związane z opiekunem, przydzieliła rodzinie asystenta. W 12 rodzinach monitorowano funkcjonowanie rodziny po zakończeniu pracy przez asystenta. W Gminie nie było rodzin wspierających.

W okresie objętym kontrolą w pieczy zastępczej umieszczono 5 dzieci z 3 rodzin z terenu Gminy Stepnica, wszystkie w rodzinnej pieczy zastępczej. W jednej spośród tych rodzin, jako zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, podejmowano działania monitorujące. Odbywały się one w formie pracy socjalnej w środowisku rodzinnym, wsparcia asystenta rodziny, odwiedzin psychologa, pomocy rzeczowej i finansowej oraz poradnictwa rodzinnego. W jednej rodzinie prowadzono monitoring w formie pracy socjalnej oraz udzielania wsparcia finansowego. W jednym przypadku rodzina dziecka przed umieszczeniem go w pieczy zastępczej zamieszkiwała na terenie innej gminy.

W kontrolowanym okresie z pieczy zastępczej do domu rodzinnego powróciło jedno dziecko. Przyczynami zabierania dzieci z rodzin były: niewydolność wychowawcza, problem alkoholowy w rodzinie i przemoc. W okresie objętym kontrolą Ośrodek Pomocy Społecznej w Stepnicy otrzymał od Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Goleniowie 30 zaproszeń do udziału w posiedzeniach dotyczących oceny sytuacji dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej – kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej w Stepnicy oświadczyła, że pracownik socjalny uczestniczył w 28 posiedzeniach, a asystent rodziny uczestniczył w 2 posiedzeniach. Zgodnie z pismem Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Goleniowie zwołano 6 posiedzeń zespołów do spraw okresowej oceny sytuacji dzieci umieszczonych w instytucjonalnej pieczy zastępczej. Kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej w Stepnicy oświadczyła, że ośrodek otrzymał 5 zaproszeń. We wszystkich posiedzeniach uczestniczył pracownik ośrodka. Na dzień kontroli w gminie był zatrudniony jeden asystent rodziny.

Akta kontroli str.22 – 33, 67 - 68

Oceny działań dotyczących: przydzielania asystenta rodzinom, opracowywania planów pracy z rodzinami oraz oceny pracy asystenta rodziny i oceny sytuacji rodzin dokonano na podstawie analizy 4 losowo wybranych przypadków rodzin: W.K. i P.G., S.P., M.K., P.Z. Uzasadnione wnioski o przydzielenie asystenta danej rodzinie, przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, składane były kierownikowi Ośrodka Pomocy Społecznej przez

pracowników socjalnych, po przeprowadzonym wywiadzie środowiskowym. We wszystkich przypadkach kierownik przydzielał rodzinie asystenta. Plany pracy z rodzinami zostały opracowane w konsultacji z pracownikiem socjalnym przeprowadzającym wywiad w rodzinie, obejmowały zakres realizowanych działań mających na celu przezwycięzenie trudnych sytuacji życiowych, zawierały terminy realizacji poszczególnych działań. W planach uwzględniano problemy występujące w rodzinie, lecz nie we wszystkich przypadkach zawierały one przewidywane efekty. W dzienniku pracy asystenta, w zapisach dotyczących sporządzenia planu pracy z rodziną, widniały podpisy członków rodzin. Asystent systematycznie dokonywał oceny sytuacji rodziny i przekazywał ją podmiotowi organizującemu pracę z rodziną, brakowało daty przekazania oceny. Asystent odwiedzał rodziny i podjął współpracę z lokalnymi instytucjami. Kierownikowi udzielono instruktażu jak sporządzać plan pomocy rodzinie.

Akta kontroli str. 34 – 62

Zgodnie z oświadczeniem kierownika do Ośrodka Pomocy Społecznej do dnia kontroli nie wpłynął wniosek o koordynację poradnictwa opisanego w art. 8 ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodziny „Za życiem”.⁴

Akta kontroli str. 69

5. Kwalifikacje asystentów rodzin.

W okresie objętym kontrolą w Gminie Stepnica zatrudniony był jeden asystent rodziny od dnia 01 października 2013 r., który na dzień kontroli przebywał na urlopie macierzyńskim. W dniu zatrudnienia nie posiadał on kwalifikacji określonych w art. 12 ust. 1 pkt 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Do dnia kontroli osoba ta nabyła wymaganych uprawnień. Od dnia 16 lutego 2016 r. do dnia kontroli zatrudniony był drugi asystent na umowę o pracę na zastępstwo. Posiadał on wymagane kwalifikacje. Spełnienie wymagań zawartych w art. 12 ust. 1 pkt 3 potwierdził oświadczeniem uzupełnionym podczas kontroli. Asystenci systematycznie podnosili swoje kwalifikacje poprzez udział w szkoleniach.

Akta kontroli str. 63- 64

6. Prowadzenie placówek wsparcia dziennego.

W Gminie Stepnica pomimo występowania problemów opiekuńczo-wychowawczych w rodzinach z dziećmi nie było placówek wsparcia dziennego. Burmistrz Gminy Stepnica udzielił informacji, że na terenie gminy funkcjonują świetlice, w których dzieci mają zapewnioną opiekę i mogą spędzać czas wolny.

Akta kontroli str. 65

7. Sprawowanie kontroli nad podmiotem organizującym pracę z rodziną.

W Gminie Stepnica dnia 18 maja 2016 r. Sekretarz Gminy przeprowadziła kontrolę podmiotu organizującego pracę z rodziną, na podstawie Zarządzenia nr 6/2015 Burmistrza Miasta i Gminy w Stepnicy z dnia 19 stycznia 2015 r. w sprawie zasad przeprowadzania kontroli przez pracowników Urzędu Miasta i Gminy Stepnica. Działalność podmiotu organizującego pracę z rodziną została oceniona pozytywnie.

Akta kontroli str. 66

Osobami odpowiedzialnymi za stwierdzone uchybienia są: Burmistrz Miasta i Gminy Stepnica oraz Kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej w Stepnicy.

⁴ Ustawa z dnia 04 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodziny „Za życiem” (Dz. U. 2016 r. poz. 1860).

W celu podniesienia efektywności pracy Gminy Stepnica w zakresie wspierania rodziny

zalecam:

- 1) podjąć działania mające na celu wsparcie rodzin biologicznych, w których występują problemy opiekuńczo – wychowawcze poprzez utworzenie placówek wsparcia dziennego zgodnie z potrzebami gminy,
- 2) przy zatrudnianiu nowych asystentów rodziny, przestrzegać przepisów ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej dotyczących kwalifikacji asystentów rodziny.

Informuję, że jednostka kontrolowana może zgłosić umotywowane zastrzeżenia do wystąpienia pokontrolnego w terminie 7 dni od daty jego otrzymania. W przypadku braku zastrzeżeń proszę poinformować mnie w ciągu 30 dni od daty otrzymania wystąpienia o sposobie realizacji zaleceń pokontrolnych.

Wystąpienie pokontrolne sporządzono w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach, które otrzymują:
- Burmistrz Miasta i Gminy w Stepnicy,
- Wydział Spraw Społecznych Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Szczecinie.

Kontrolę odnotowano w książce kontroli pod pozycją nr 22.

Zespół inspektorów:

INSPEKTOR WOJEWÓDZKI
w Wydziale Spraw Społecznych

mgr Hanna Krzywonos

INSPEKTOR WOJEWÓDZKI
w Wydziale Spraw Społecznych

mgr Janusz Kowalski

INSPEKTOR WOJEWÓDZKI
w Wydziale Spraw Społecznych

mgr Karolina Czaja-Śmietana

Dyrektor Wydziału Spraw Społecznych ZUW:

DYREKTOR
Wydziału Spraw Społecznych

mgr Piotr Domagała

WZ. WOJEWODY ZACHODNIOPOMORSKIEGO

Marek Subocz
WICEWOJEWODA

*do potwierdzenia się z treścią
protokołu 20.02.2017
Jedyny*